



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на земеделието, храните и горите

Изх. № 0201-204
...12.10.2018 г.

ДО
Г-ЖА ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
КЪМ 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш № КЗХ-853-07-24/26.09.2018 г.

ОТНОСНО: Становище на Министерството на земеделието, храните и горите по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, внесен от н.п. Корнелия Нинова и група народни представители на 19 септември 2018 г. в Народното събрание, № 854-01-71

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ТАНЕВА,

Във връзка с внесения от н.п. Корнелия Нинова и група народни представители на 19 септември 2018 г. в Народното събрание Законопроект за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗСПЗЗ), № 854-01-71, Министерството на земеделието, храните и горите изразява следното становище:

Правото на обезщетение на български граждани или техните наследници, чиито земеделски земи са послужили за погасяване на държавен дълг, съгласно Спогодбата за уреждане на висящи финансови въпроси и развитие на икономическото сътрудничество между Народна Република България и Кралство Гърция от 1964 г., е регламентирано в чл. 10в, ал. 1 от ЗСПЗЗ.

С цел удовлетворяване исканията на наследниците на бежанци от Беломорската област и в изпълнение на ЗСПЗЗ заявления се приемат още от 1992 г., а през 2007 г. за 7-ми пореден път срокът бе удължен с една година - до 13.02.2008 г., като отново бе дадена възможност на всички заинтересовани лица да упражнят законоустановените си права, като заявят и докажат правото си на обезщетение.

Съгласно чл. 14, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ППЗСПЗЗ), подаденото заявление от един наследник ползва всички останали наследници, и в този смисъл всеки един от наследниците е могъл да подаде заявление за обезщетяване, дори другите наследници да не са имали тази възможност, поради болест или отсъствие от страната.

Документите, с които се доказва правото на обезщетение по чл. 10в, ал. 1, т. 2 и т. 3 от ЗСПЗЗ са определени с чл. 19а, ал. 2, т. 1, 2 и 3 от ППЗСПЗЗ. Архивните документи за бежанци от Беломорската област се съхраняват в Централен държавен архив (ЦДА), винаги са били на разположение и не е имало пречка при поискване от заинтересовани граждани да им се предоставят заверени копия, които да се представят, като доказателства в Министерството на земеделието, храните и горите.

С § 66 от ПЗР на ППЗСПЗЗ е определен кръга на лицата, имащи право на обезщетение по чл. 10в, ал. 1 от ЗСПЗЗ, а именно лицата, чиито имоти са посочени като неликвидирани имоти по Опис № 12 на архивен фонд 719к „Българо-гръцка смесена комисия по Спогодбата „Моллов – Кафандарис“.

Съгласно извършена справка в Централен държавен архив, в архивен фонд 719к „Българо-гръцка смесена комисия по Спогодбата „Моллов – Кафандарис“, за изселниците през периода 1913-1928 г. се съхраняват общо 30 263 досиета, в т.ч.:

- 8 371 досиета от Опис № 12 на фонд 719к на български граждани, чиито имоти са неликвидирани, не са получили облигации, не са били обезщетени по друг начин, и имат право на обезщетение по чл. 10в, ал. 1 т. 2 от ЗСПЗЗ, при условие че имат декларирани земеделски земи;
- 21 892 досиета от Опис № 1 на фонд 719к на български граждани, чиито имоти са били оценени и ликвидирани, не са правоимащи лица по смисъла на чл. 19а, ал. 2, т. 2, във връзка с § 66 от ПЗР на ППЗСПЗЗ и нямат право на обезщетение на основание чл. 10в, ал. 1, т. 2 от ЗСПЗЗ.

От гореизложеното е видно, че преобладаващата част от бежанците в периода от 1913 - 1928 г. са с досиета от Опис № 1 на архивен фонд 719к на ЦДА и нямат право на обезщетение.

Освен това, в част от досиетата от Опис № 12 на фонд 719к на ЦДА, по които по принцип се следва обезщетение, бежанците са декларирали друго движимо и недвижимо имущество, но те не са притежавали и не са декларирали земеделски земи, поради което при подаване на заявления наследниците им не биха получили обезщетение по ЗСПЗЗ.

В Централен държавен архив се съхраняват около 10 000 клетвени декларации от 1944 г. на изселили се български граждани през периода 1928–1944 г., които имат право на обезщетение съгласно чл. 10в, ал. 1, т. 3 от ЗСПЗЗ, но в много от декларациите, също няма деклариращи земеделски земи.

При многократното удължаване на срока за подаване на заявления, гражданите са имали възможност да проучат документите на наследодателите си и в съответствие с разпоредбите на ЗСПЗЗ и ППЗСПЗЗ, да се възползват от правото си на обезщетение. По посочените по-горе причини - досиета от Опис № 1 на фонд 719к на ЦДА или липса на деклариращи земеделски земи, за не всички бежанци са подавани заявления за обезщетяване на основание чл. 10в, ал. 1 от ЗСПЗЗ.

В законоустановените срокове в Министерството на земеделието, храните и горите са постъпили общо 5 756 редовни заявления, с приложени документи регламентирани с разпоредбата на чл. 19а, ал. 2 от ППЗСПЗЗ, издадени са 194 общи и индивидуални заповеди на министъра на земеделието, храните и горите, като е отказано правото на обезщетение на 3 278 собственика, а е признато право на обезщетение на 2 478 собственика, за 287 960 дка земеделска земя.

По-голямата част от получилите право на обезщетение лица, са пожелали и са обезщетени с поименни компенсационни бонове, но законът предвижда обезщетяването да се извършва и със земя от държавния поземлен фонд, в землището по местонастаняване на бежанеца. Предвид факта, че голяма част от бежанците са били настанени в едни и същи общини в областите Благоевград, Пловдив, Пазарджик, Хасково, Кърджали, Ямбол и др., в които наличните земи от държавния поземлен фонд са недостатъчни или липсват, въпреки желанието, обезщетяването не може да се извърши със земеделска земя, поради което правоимащите се обезщетяват със земя и/или поименни компенсационни бонове.

За да се удовлетворят исканията на наследниците на бежанците за обезщетяване за останалото движимо и недвижимо имущество, е приета разпоредбата на чл. 3, ал. 3 от Закона за обезщетяване на собствениците на одържавени имоти (ЗОСОИ), (обн. ДВ, бр. 107/1997 г.) - обезщетяват се български граждани и техните правоприменници, със стойността на чистото недвижимо и движимо имущество (без земеделските земи) е погасен държавен дълг съгласно спогодбата за уреждане на висящите финансови въпроси и развитие на икономическото сътрудничество между Народна Република България и Кралство Гърция.

В съответствие с чл. 6 от ЗОСОИ искания по този закон се подаваха до областните управители в шестмесечен срок от влизането на закона в сила, а с § 12 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗОСОИ (ДВ, бр. 9/2000 г.) срокът за предявяване на искания по чл. 3, ал. 3 от този закон бе възстановен и продължен до 31.03.2000 г.

От гореизложеното е видно, че в сравнение с многократното удължаване на срока за подаване на заявления по чл. 10в, ал. 1 от ЗСПЗЗ, срокът за подаване на искания за обезщетяване за останалото движимо и недвижимо имущество (без земеделските земи) по реда на чл. 3, ал. 3 от ЗОСОИ е удължаван само един път.

Предвид изложеното, по отношение обезщетяването на българските граждани - бежанци от Беломорската област, за земеделските им земи, послужили за погасяване на държавен дълг, във връзка с многократното удължаване на срока за подаване на заявления в периода 1992 г. – 2008 г., от страна на Министерството на земеделието, храните и горите, в рамките на действащото законодателство, е направено възможното за защита на правата и интересите им.

РУМЕН ПОРОЖАНОВ
Министър на земеделието, храните и горите

